

PARLEM-NE

JOAN SOLÀ

“D'aquí mig any” (1)

És una expressió que ens permet calcular quan es produirà un fet a partir del moment actual

Vet aquí una construcció que fins ara era fosca i que avui coneixem millor. Es tracta de la construcció *T'ho diré d'aquí mitja hora, D'aquí deu anys serem vuit milions, D'aquí cent anys tots al pot, D'aquí no gaire* (o *d'aquí*

poc temps) la pressió del preu del petroli serà insuportable. La coneixem més bé gràcies a les aportacions de tres persones, a les quals expresso agraïment des d'aquí: Maria Josep Cuenca, Manuel Pérez Saldanya i Gemma Rigau. Aquests tres excel·lents lingüistes han fet enquestes per detectar com diu la gent aquesta expressió, n'han trobat exemples antics i l'han definit. Per delimitar el cas, em serveixo també de tots els diccionaris, gramàtiques i llibres d'estil que tinc a l'abast, en català, castellà i francès. Un esforç conjunt que desemboca en una caracterització satisfactòria de l'expressió. Som-hi.

Es tracta d'una expressió que ens permet calcular el moment en què es produirà un determinat fet, a partir del moment actual (a partir de l'acte de parla): *T'ho diré d'aquí mitja hora* vol dir 'quan hagi passat mitja hora a partir d'ara'. L'expressió consta exactament de dos elements: l'element inicial fix *d'aquí* (o *d'ací*) i un sintagma nominal quantificat per un numeral (*tres, mig, etc.*) o un quantitatiu (*poc, no gaire, etc.*). El nom afectat és un nom que indica temps (*minut, hora, setmana, any, segle, estona*), inclosa la mateixa paraula *temps*, que

pot ser implícita: *d'aquí poc (temps)*; o pot ser una altra paraula que pel context ens permeti mesurar el temps: «*Has de baixar d'aquí dues parades/estacions*», «*D'aquí tres cantonades ja veurem la Sagrada Família*», «*Tallarem aquests arbres d'aquí dues llunes*»; i pot ser també *no res*: *Ho acabaré d'aquí no res*. Com que la nostra construcció té la funció que diem, no hi podem intercalar la preposició *fins* o *fins a*: no tindria sentit *Ho acabaré d'aquí fins a no res, etc.*; però sí que podem usar *fins* abans de l'expressió: *Diu que no acabarà fins d'aquí una setmana*. La nostra expressió, doncs, marca un moment futur més o menys precís, no pas una extensió de temps: *Ho acabaré d'aquí 24 hores* (o *tres anys, o vint minuts, etc.*) és equivalent a *Ho acabaré demà* (o *l'any 2011, o a les 7*).

Les nostres gramàtiques es pot dir que no parlen d'aquesta expressió. En llengua oral tots els dialectes la pronuncien o tendeixen a pronunciar-la sense la dita *a*. Aquesta preposició *a* seria, de fet, muda; però també ho seria la que veurem la setmana entrant (*D'aquí a final de curs queden vuit setmanes*), i en canvi aquesta segona no és rebutjada sinó que simplement se sent com a fonèticament no realitzada. Els diccionaris no caracteritzen amb exactitud el primer cas però el porten amb una *a* (*d'aquí a vuit dies*). En conseqüència, els llibres d'estil i similars preceptuen la presència de la *a*; o, fent-ne una lectura correcta: «saben, senten» que en llengua oral no hi és, però miren de reüll el diccionari... i no volen problemes. De fet, doncs, s'igualen les dues construccions.*

MOTACIONS

MÀRIUS SERRA

Mona?

Fa un segle, la premsa satírica va voler destacar la flaca de la reina Maria Cristina per les begudes espirituoses, i ho va fer amb aquesta quarteta: “La reina al sopar del Ritz / no duia mantell ni corona / però portava mantellina / i que n'estava, de mona!”. El doble sentit malèvol era entre estar guapa i haver agafat una mona, sinònim d'embriaguesa que els joves d'avui no fan servir ni borratxos. Potser en diuen anar pet o gat o cego o taja o portar una merda com un piano, però la simiesca mona ja només els remet al zoo o als pastissos de Pasqua. No seré, ai, pas jo qui els ho retregui. Sobretot des que vaig descobrir que la quarteta centenària titllava la reina de pitofa dues vegades. Perquè *portar mantellina*, a l'època, també era sinònim d'anar begut. Si tenim en compte la naturalesa translúcida d'aquest xador catòlic, té lògica lingüística que designi algú amb la mirada enterbolida. L'amic Antoni Dalmau m'envia un rodolí que en prova l'ús, extret d'un article publicat el 1931 al setmanari anarquista igualadí *El Sembrador*. *Kunito* -pseudònim del llibertari Joan Ferrer i Farriol- hi escriu: “Jo conec una beata que sense provar el vi, / agafa la mantellina cada dia al dematí”.*

A peu de pàgina

CENTENARI Segon simposi dedicat al poeta i narrador Agustí Bartra

Agustí Bartra va néixer a Barcelona el 8 de novembre del 1908. Aquest any serà el centenari i per això, avui i demà, té lloc el Segon Simposi Agustí Bartra organitzat per la Universitat Autònoma de Barcelona, la Biblioteca Central de Terrassa, els Amics de les Arts i Joventuts Musicals i la Faktoria d'Arts. D'entre conferències, ponències, concerts, taules rodones i exposicions, destaquem la conferència inaugural, *Agustí Bartra en un nou segle*, que impartirà Miquel Desclot a

les 10 del matí a la Sala de Graus de Bellaterra. Seguidament s'inaugurarà l'exposició bibliogràfica *Bartra, cent anys*. A les 16.30 i a la Sala d'Actes de la Biblioteca Central de Terrassa tindrà lloc la conferència *Una gran síntesi de la lírica i el mite: la poesia d'Agustí Bartra*, a càrrec de Joaquim Espinós, i a les 18.30 serà el torn de Jaume Aulet, que ens parlarà d'*Agustí Bartra: la construcció de la imatge del poeta a l'exili*. Divendres, a les 12.30 i també a la Biblioteca, podrem escoltar la ponència de Sam Abrams, *L'obra poètica de Bartra: un nou assaig d'aproximació*. Divendres, a la seu de

l'AAJM i a les 17.45, s'inaugurarà l'exposició *El gall canta per tots dos*.

HOMENATGE Català-Roca serà recordat avui al Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Avui, a la seu del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC, plaça Nova, 5, de

AVUI

Barcelona) tindrà lloc una sessió d'homenatge al fotògraf Francesc Català-Roca, en el marc de l'exposició *Català-Roca al COAC*, que des del 27 de febrer s'ha pogut veure a la mateixa seu i que a partir del 17 d'abril es podrà visitar a Tarragona. La sessió s'iniciarà a les 18.30 amb la projecció del documental *Francesc Català-Roca*, escrit i dirigit per Raül Roman el 1998. A partir de les 19 hores tindran lloc dues conferències, *La mirada de Català-Roca*, a càrrec del crític d'art Daniel Giralt Miracle, i, posteriorment, *Fotografia i arquitectura*, a càrrec de l'arquitecte Enric Granell.

PERE VIRGILI

NOVA PLATAFORMA Aquesta tarda es presenta Lyrikline, un espai poètic a internet

L'Espai Mallorca, al carrer del Carme, 55, de Barcelona, acull la presentació avui a partir de les 19.30 de Lyrikline.org, una plataforma a internet en la qual hi ha penjats poemes de 460 autors. Les obres es poden llegir i també escoltar en un total de 48 llengües diferents, entre les

quals la catalana. La presentació d'aquest nou espai per a la poesia en xarxa anirà a càrrec de Thomas Wohlfahrt (director de la Literaturwerkstatt Berlín), Heiko Strunk (director de Lyrikline), Josep Bargalló (director de l'Institut Ramon Llull) i Carles Torner (a la foto, cap d'àrea d'humanitats de l'IRL). La intenció és oferir un concert de poesia contemporània en les veus i les llengües dels poetes. Un projecte fet realitat que visita Barcelona amb la lectura poètica d'autors catalans i alemanys, perquè aquesta plataforma es va gestar a la Fira del Llibre de Frankfurt 2007.